

„Legile antibanci”. De unde, de ce și încotro?

**VOICU
FILIPESCU**
Attorneys at Law

În umbra mult mediatizatei ordonanțe privind „taxa pe lacomia bancilor” (oficial *taxa pe activele instituțiilor bancare conform* Ordonanței de urgență nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene) finalul anului 2018 a adus și o altă surpriză pentru sistemul bancar, în parte așteptată dar cu speranța ca nu se va întâmpla și nu prea curând.

Dupa ce au ramas foarte multa vreme pierdute prin comisii și alte proceduri parlamentare, în data de 18 decembrie 2018 aceste inițiative legislative, cu impact major, toxic, pentru sectorul financiar-bancar, au trecut într-un mod surprinzător de accelerat prin comisiile cele mai importante pentru aceste măsuri legislative (buget finanțe banci și juridica) și apoi și prin plenul Parlamentului.

Ma refer la ceea ce unii jurnaliști numiseră de multa vreme, cu mai mult ori mai puțin temei, ca „**Pachetul de Legi Antibanci**” ori „**Legile lui Zamfir**”, și anume:

1. Proiect de Lege pentru completarea Ordonanței Guvernului nr.13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații banesti, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar.

Link: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=16892

2. Proiect de Lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori

Link: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=16893

3. Proiect de Lege pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing precum și pentru completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului

Link: http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=16969

De unde și De ce?

Istoria acestor inițiative legislative, bucurându-se de susținerea nu numai a unor parlamentari din arcul guvernamental, a început cu aproximativ un an și jumătate în urmă. Acestea vizează plafonarea dobânzilor (dobânda anuală efectivă) aplicate contractelor de creditare privind consumatorii (la diverse plafoane), limitarea sumelor recuperate de agenții de colectare și rascumpărarea la maximum dublul prețului cesiunii și altele (traseul

procedurilor legislative și a conținutului inițiativelor se pot vedea accesând link-urile de mai sus).

Urmărind așa zisele expuneri de motive constatam ca aceste sunt doar documente formale, succinte și nefundamentate cu date și analize concrete. Includ referiri axiomatice și populiste, însă în mod vadit eronate, la excese, specula, abuzuri, contracte toxice și practici înșelătoare din partea bancilor și a altor creditori, ori din partea agențiilor de colectare creanțe („recuperatori” de creanțe).

Consideram ca astfel de afirmații axiomatice, și în ultima instanță chiar existența unor astfel de inițiative legislative, ar fi trebuit să se bazeze pe analize și constatari atent fundamentate privind comportamente deviate ale comercianților vizați, analize și constatari realizate de instituțiile având rol de supraveghere și control în domeniul financiar-bancar, al bune și corecte funcționări a pieței ori al protecției consumatorilor în sectorul în discuție (Banca Națională a României, Consiliul Concurenței, Autoritatea pentru Protecția Consumatorilor).

Aceste instituții să se fi pronunțat în mod formal asupra acestor eventuale comportamente deviate și să fi aplicat eventuale măsuri de coerciție, în limitele atribuțiilor acestora (și care nu include mecanisme de protecție socială). Măsurile să fi fost acceptate de cei vizați ori, dacă au fost contestate, să fi rezistat și controlului de legalitate din partea instanțelor de judecată. Or, din câte cunosc, astfel de analize și constatari fie nu există, fie sunt marginale ca impact.

Sub aspect al oportunității economice proiectele de lege denotă fie o necunoaștere a mecanismelor și a funcționării pieței financiar-bancare, fie ignorarea acestora.

Putem concluziona ca parlamentarii inițiatori ai acestor proiecte de legi, într-un mod populist își aroga rolul de protector social, într-un mod toxic și distructiv pentru un sector de activitate vital pentru întreaga economie – piața financiar-bancară – cu efecte negative de bumerang chiar asupra celor „protejați” prin limitarea creditării și prin posibile efecte negative ample în economie (astfel de considerații au fost deja prezentate și dezbătute în spațiul public).

Cum stam?

Aprobate fiind de către Senat în februarie 2018, proiectele de legi au intrat în procedura parlamentară din Camera Deputaților, traseu finalizat prin aprobarea fulminantă din 18 decembrie 2018.

Notabil este modificarea de ultim moment a formei inițiale de plafonare a ratei dobânzii (dobânda anuală efectivă) privind creditele ipotecare și imobiliare de la 2,5 ori dobânda legală la valoarea fixă de 3 puncte procentuale. Formulare nefericite și neclare, care denotă o eventuală intenție de a se referi la marja aplicabilă peste o rată de referință, dar din păcate ramasă ca limitare totală și absolută la această valoare, fără diferențiere privind moneda creditului ori alte considerații.

Încotro?

La data de 27.12.2018 un număr semnificativ de deputați și senatori au formulat sesizări de neconstituționalitate privind aceste proiecte de legi. Dosarele au fost înregistrate pe rolul Curții Constituționale sub nr. 2359A/2018, 2360A/2018 respectiv 2361A/2018, termenul pentru dezbateri fiind stabilit pentru data de 27 februarie 2019.

Sesizarea de neconstituționalitate include atât motive extrinseci (i.e. aspecte procedurale și de tehnică legislativă, incluzând lipsa de claritate) dar și motive intrinseci (de fond).

Dintre motivele intrinseci (de fond) sunt de reținut încălcarea principiului liberei inițiative și a economiei de piață, faptul că protecția consumatorilor nu se poate realiza prin îngradirea ori chiar anihilarea libertății economice și

contractuale ori a dreptului de proprietate privata. Prin aplicarea fie directa și nenuanțata fie calificata (i.e. condiționata de reținerea situației de impreviziune) a acestor legi și asupra contractelor în derulare se încalca și principiul neretroactivității în materie civila.

La data de 29.12.2018 toate aceste proiecte de legi au fost trimise și la Președintele României pentru promulgare însa este necesar a se aștepta pronunțarea Curții Constituționale în privința aspectelor sesizate. Așteptam cu interes profesional soluția instanței de contencios constituțional.